

## AKADEMIK LITSEY O'QUVCHILARI UCHUN AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANIDA LOYIHA ASOSIDA O'QITISHNING SAMARALI JIHATLARI

**Omonova Muxtasar Rustamovna**

Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi

“Aniq fanlar” kafedrası o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17752820>

**Annotatsiya.** Mazkur maqolada akademik litsey o'quvchilariga axborot texnologiyalari fanini loyiha asosida o'qitish metodikasining nazariy va amaliy asoslari, ta'lim jarayonida loyiha faoliyatining o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahliliy yondashuv, kreativlik, jamoada ishlash, axborot savodxonligini rivojlantirishga ko'rsatadigan ta'siri ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilingan. Shuningdek, loyiha asosida o'qitishning ta'lim samaradorligini oshiruvchi omillari, axborot-kommunikatsiya vositalari bilan integratsiyasi, o'quvchilarning raqamli kompetensiyasini mustahkamlashdagi o'rni va zamonaviy o'qitish texnologiyalari bilan uyg'unlashuvi yoritiladi.

**Kalit so'zlar:** Akademik litsey, axborot texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish, raqamli kompetensiya, innovatsion metodlar, ta'lim samaradorligi, mustaqil ta'lim, guruhli ish, kreativ fikrlash, AKT integratsiyasi.

### **Kirish.**

Bugungi kunda ta'lim tizimining raqamli transformatsiya jarayoni akademik litseylar uchun ham dolzarb masalaga aylangan bo'lib, aynan axborot texnologiyalari fanini o'qitish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Loyiha asosida o'qitish metodikasi informatika ta'limi mazmunini chuqurlashtirish, o'quvchilarni real hayotga yaqin bo'lgan amaliy vazifalar bilan ishlashga yo'naltirish, ularning raqamli madaniyatini shakllantirish va ijodiy tafakkurini rivojlantirishda samarali vosita sifatida qaraladi. O'quvchilar tomonidan turli dasturiy loyihalarni ishlab chiqish, algoritmik tafakkurni rivojlantirish, dasturlash tilida amaliy ko'nikmalar shakllantirish, axborot tizimlari bilan ishlash tamoyillarini chuqur anglash ta'lim jarayonini o'zlashtirish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bois akademik litsey o'quvchilari uchun axborot texnologiyalari fanida loyiha asosida o'qitishning samarali jihatlari o'rganish nafaqat metodik, balki strategik ahamiyatga ega.

### **Asosiy qism**

#### **Loyiha asosida o'qitishning nazariy-metodik asoslari.**

Loyiha asosida o'qitish ta'limning konstruktivistik yondashuviga tayangan holda, o'quvchini faol subyekt sifatida jarayonga jalb etadi, bunda o'quvchi nafaqat nazariy bilimlarni egallaydi, balki amaliy harakatlar orqali mazkur bilimlarni real vaziyatlarda qo'llaydi. Axborot texnologiyalari fanida loyiha usulining qo'llanishi o'quvchilarning mustaqil o'rganish faoliyatini kuchaytiradi, o'zini-o'zi boshqarish yondashuvini rivojlantiradi, tahliliy fikrlashni talab qiluvchi masalalar bilan ishlashga o'rgatadi. Loyihalar real hayotda uchraydigan axborot muammolarini hal qilishga qaratilgani sababli o'quvchilar o'rganilayotgan mavzuning amaliy ahamiyatini chuqurroq his qiladi. Masalan, veb-sayt yaratish, mobil ilova loyihalash, ma'lumotlar bazasi modeli tuzish, dasturlash muhiti orqali muammoli masalalarni yechish kabi vazifalar o'quvchilarda nafaqat IT kompetensiyasini, balki mantiqiy fikrlash, ijodkorlik, mas'uliyat, vaqtni boshqarish kabi umumiy kompetensiyalarni ham shakllantiradi.

### **Loyiha asosida o'qitishning amaliyotdagi samaradorligi.**

Axborot texnologiyalari fanida loyiha asosida o'qitish o'quvchining ta'lim motivatsiyasini sezilarli darajada oshirishi, o'quv dasturini samarali o'zlashtirishga yordam berishi, o'quvchi faoliyatining mustaqil tashkil etilishini rag'batlantirishi bilan ajralib turadi.

Real IT muammosini hal qilish jarayoni o'quvchilardan tadqiqotchilik faoliyatini talab qiladi, bu esa ularning ilmiy izlanish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Guruh bo'lib bajariladigan loyihalar esa o'quvchilar o'rtasida ijtimoiy hamkorlik, o'zaro fikr almashish, mas'uliyatni bo'lishish, muammo yuzasidan bir nechta yechimni taklif etish kabi ijtimoiy-psixologik kompetensiyalarni shakllantiradi.

Axborot texnologiyalariga oid murakkab loyihalar — dasturlash, grafik dizayn, 3D modellash, algoritmik tizimlar yaratish o'quvchilarning texnik fikrlash doirasini kengaytiradi.

Ushbu jarayon yakunida o'quvchilar portfolioga ega bo'lib, oliy ta'limga kirishda yoki o'qishni tugatgandan so'ng IT sohasida faoliyat boshlashda katta afzalliklarga ega bo'lishadi.

### **Loyiha asosida o'qitishning axborot texnologiyalari bilan integratsiyasi**

Axborot texnologiyalari fanida loyiha asosida o'qitishning eng muhim jihatlaridan biri bu ta'lim jarayonining zamonaviy AKT vositalari bilan uyg'unlashgan holda tashkil etilishidir.

Dasturlash muhiti (Python, C++, Java), grafik xizmatlar (Figma, Photoshop), bulutli texnologiyalar (Google Cloud, Firebase), onlayn ta'lim platformalari (Moodle, Google Classroom) loyihalarni bajarishda asosiy vosita sifatida xizmat qiladi. Bunday vositalardan foydalanish o'quvchilarning texnik ko'nikmalarini kengaytiradi, ularni raqamli dunyoda mustaqil ishlay oladigan shaxs sifatida shakllantiradi. Shuningdek, loyiha natijalarini taqdim etish jarayoni o'quvchilarda raqamli kommunikatsiya madaniyati, axborotni vizual ko'rinishda ifodalash, himoya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

### **Xulosa.**

Akademik litsey o'quvchilari uchun axborot texnologiyalari fanida loyiha asosida o'qitish ta'lim samaradorligini oshiradigan, o'quvchilarning ijodiy, tahliliy va texnik kompetensiyalarini rivojlantiradigan, ularni amaliy faoliyatga tayyorlovchi zamonaviy pedagogik metod sifatida yuqori natija beradi.

Mazkur yondashuv o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi, ularni IT sohasida mustaqil faoliyat yurita oladigan, raqamli savodxonlikka ega bo'lgan, innovatsion fikrlovchi mutaxassislar sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Loyiha asosida o'qitishning muntazam joriy etilishi akademik litseylarning ta'lim sifatini oshiradi, yoshlarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini ta'minlaydi va zamonaviy ta'limning global talablariga mos keladigan yondashuvni shakllantiradi.

### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Mirziyoev Shavkat Miromonovich. "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent: O'zbekiston, 2016. - 56 b.
2. M. Aripov, M. Muhammadiyev. Informatika, information texnologiyalar. Darslik. T.TDYuI, 2004 y.
3. M.Aripov, M.Fayziyeva, S.Dottayev. Web texnologiyalar. O'quv qo'llanma. T. "Faylasuflar jamiyati", 2013 y.

4. B.Mo'minov. Informatika. O'quv qo'llanma. T.: "Tafakkur-bo'stoni", 2014 y.
5. [www.tdpu.uz](http://www.tdpu.uz) – Nizomiy nomidagi TDPU rasmiy sayti
6. [www.ziynet.uz](http://www.ziynet.uz) – Ziyonet axborot ta'lim portali
7. [www.edu.uz](http://www.edu.uz)
8. <http://www.ctc.msiu.ru/materials/Book1,2/index1.html>
9. Foydalanilgan maqolalar:
10. Ahmadaliyeva G. H. et al. YARIMO'TKAZGICH MODDALAR VA ULARNING XARAKTERISTIKALARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 91-93.
11. Abdusubxon o'g'li U. S. REASONS AND SPECIFIC ADVANTAGES OF TEACHING PHYSICS IN MEDICAL INSTITUTES //American Journal of Philological Sciences. – 2024. – Т. 4. – №. 12. – С. 26-31.
12. Yusubjanovna A. M. BIRINCHI TIBBIY YORDAMNING AHAMIYATI VA UNI BAJARISHNING UMUMIY QOIDALARI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 1.
13. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. YURAK ISHEMIK KASALLIKLARI VA ULARNI OLDINI OLISHNING ZAMONAVIY USULLARI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 6.
14. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. BUYRAK TOSH KASALLIKLARINI HOSIL BO'LISHIDA GIPODINAMIYANING TA'SIRI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 6.
15. Usmonov S., Alisherjonova F. INSON TANASIDA BO'LADIGAN ELEKTR HODISALARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 4 Part 2. – С. 200-203.
16. Usmonov S., Isroilov S. CHAQALOQLARDA QORIN DAM BO'LISHINING SABABLARI, DAVOLASH USULLARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 4 Part 2. – С. 196-199.
17. Isroil o'g'li X. M., Abdusubxon o'g'li U. S. GIPERTONIYA KELIB CHIQISHI SABABLARI //INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON" MODERN EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS". – 2023. – Т. 2. – №. 5.
18. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. BOLALARDA GASTROENTRITNING NAMOYON BO'LISHI //INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON" MODERN EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS". – 2023. – Т. 2. – №. 5.
19. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. KAM HARAKATLIK NATIJASIDA KELIB CHIQADIGAN KASALLIKLARNI XALQ TABOBATI BILAN DAVOLASHNING TOP 10 TA USULI //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – Т. 1. – №. 3.
20. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. GIPERTONIYA KASALLIGINI RIVOJLANISHINI OLDINI OLISHNING ENG YAXSHI USULLARI //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – Т. 1. – №. 3.

21. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. QONNI SUYULTIRADIGAN TOP-10 MAHSULOT //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – T. 1. – №. 3.
22. Abdusubxon o'g'li U. S. ELEKTROMAGNIT MAYDONINING ORGANIZMGA TA'SIRI //SCIENCE AND INNOVATION IDEAS IN MODERN EDUCATION. – 2023. – T. 1. – №. 2.
23. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. KONDILOMA VIRUSLARINI DAVOLASHDA KRIOGEN TERAPIYA //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – T. 2. – №. 1.
24. Abdusubxon o'g'li U. S., Madaminovna M. F. TA'LIM JARAYONLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARNING TUTGAN O'RNI //International scientific-practical conference on "Modern education: problems and solutions". – 2022. – T. 1. – №. 5.
25. Abdusubxon o'g'li U. S., Madaminovna M. F. FIZIKA FANINI KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA O'QITISHNING AHAMIYATI //E Conference Zone. – 2022. – C. 217-219.
26. Abdusubxon o'g'li U. S., Yusubjanovna A. M. YARIMO 'TKAZGICH MONOKRISTALINI O 'STIRISH //E Conference Zone. – 2022. – C. 33-34.
27. Abdusubxon o'g'li U. S. YURAK QON-TOMIR SISTEMASI KASALLIKLARI. MIOKARD INFAKTI PAYDO BO'LISH MEXANIZMI VA OLDINI OLISH CHORALARI //E Conference Zone. – 2022. – C. 227-228.